

PRINCIPÁT

Pont du Gard

Hubert
Robert, *La
Maison carrée,
les arènes et la
tour Magne à
Nîmes, 1787,*
Louvre

Augustus a Agrippa na asu z Nemausa

bitva v Teutoburském lese

Arminius

Vare, Vare, rede mihi
legiones meas!

PRINCIPÁT – ROZMACH IMPÉRIA

1. a 2. století n. l.

- kolonát

FLAVIOVCI

- boj vojevůdců po Neronově sebevraždě
 - **Titus Flavius Vespasianus** (69-79)
 - výborný voják
 - vynikající hospodář
 - **Judea** → jeho syn **Titus**
 - budováno **Kolosseum**
 - **Titus** (krátká vláda 79-81)

■ 79: výbuch Vesuvu

Forum v Pompejích – v pozadí Vesuv

Fauniv dūm

**Atrium –
impluvium
a
peristylová
zahrada v
domě
Vettiů**

- propuštěnci,
kteří zbohatli
obchodem

<http://www.romeinspompeii.net/vettii.html>

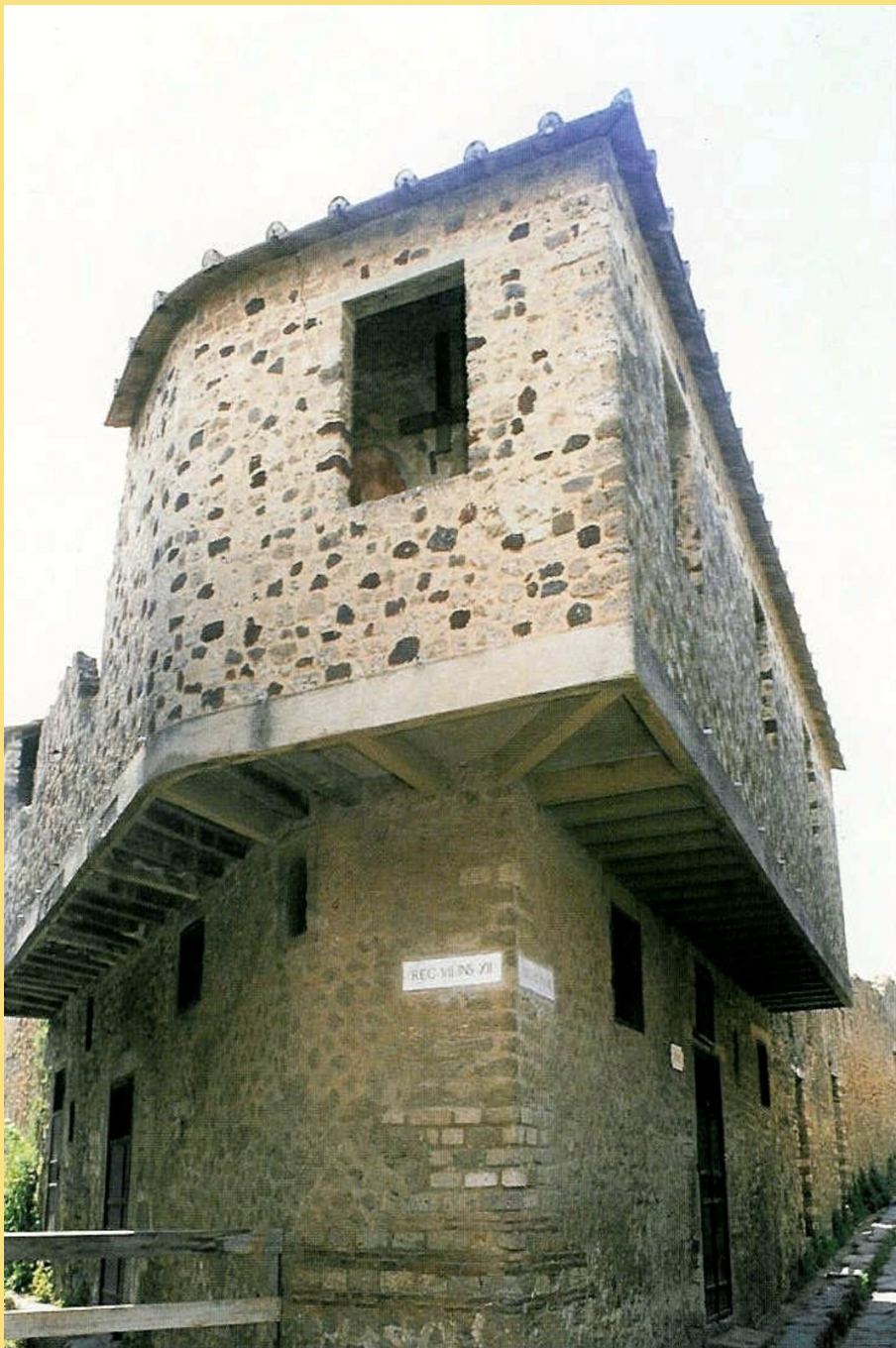
*Méně zámožní obyvatelé měst bydleli v císařské době ve vícepodlažních činžovních domech. Byty měly několik místností s okny do ulice či dvora. V přízemí byly řemeslnické dílny a obchody – srov. přístav **Ostia Antica**.*

Insulae – Ostia Antica, 2. století

Pekárna s kamennými mlýny

Lupenare

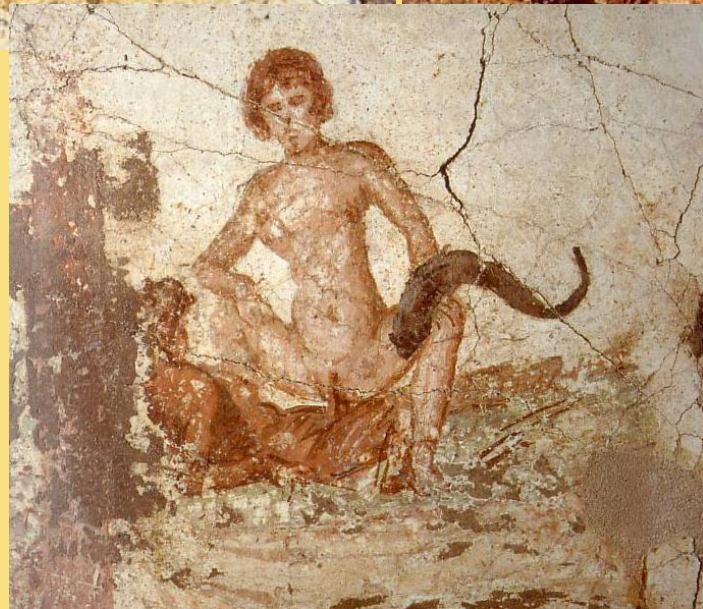

*HIC EGO PUELLAS MULTAS FUTUI
FELIX BENE FUTUIS*

Fresky z lázňí

Zachovala se i řada nápisů vyrytých na zdech – živě dokreslují každodenní život ve městě i radosti a strasti obyvatel:

Volby městských úředníků se neobešly bez volební agitace:

*Učiňte duovirem Bruttia Balba! Zachrání městskou pokladnu!
Doporučuje ho Genialis.*

Oznámení o gladiátorských hrách:

Dvacet gladiátorských párů Quinta Monnia Rufa bude bojovat v Nole dne 1., 2. a 3. května. Bude i štvance!

Velké množství nápisů zcela soukromého rázu:

Komu utekla kobyla s nákladem, at' se obrátí na Quinta Decia Hilara, Quintova propuštěnce! Bydlí na této straně Sarnského mostu na Mamianově statku.

Ampliatas Pedania je zloděj!

Thyado, nemiluj Fortunata!

*Někdo ti odplatit musí, ach, hospodo, zlodějnu tvoji! Splašky ty naliješ
mně, vínečko vypiješ sám.*

CAVE CANEM, Casa del Poeta Tragico

*Cave canem,
Museo
archeologico
nationale v
Neapoli*

→ **Domitianus** (81-96) – mladší Vespasianův syn → ve stopách krutých samovládců se sklony k šílenství → odstraněn

ADOPTIVNÍ CÍSAŘI

- politická a vojenská stabilita říše
- hospodářský rozkvět zejm. v provinciích

→ **Traianus** (98-117)

- největší územní rozsah říše

→ provincií **Dákie**

→ srov. **Traianův sloup**

The Roman Empire in 117 AD

- Senatorial provinces
- Imperial provinces
- Client states

*Traianův sloup, vyobrazení
z roku 1820*

*Detail reliéfu u paty
sloupu*

→ **Hadrianus** (117-138)

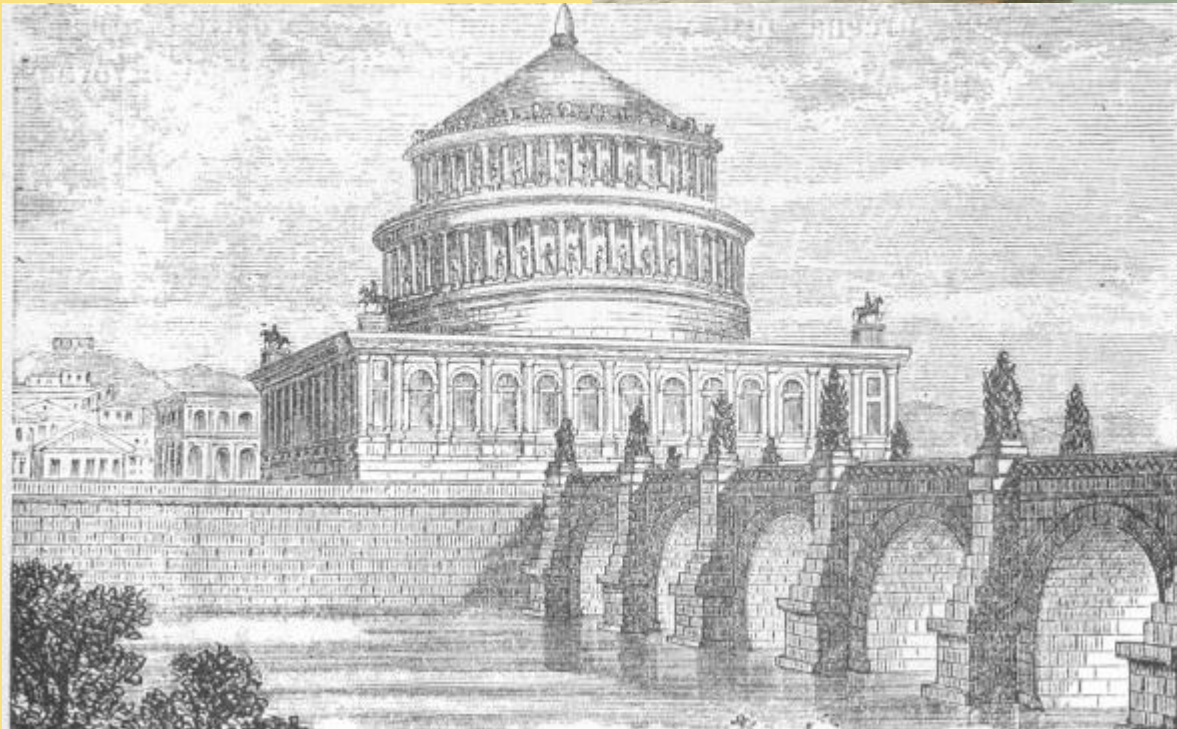
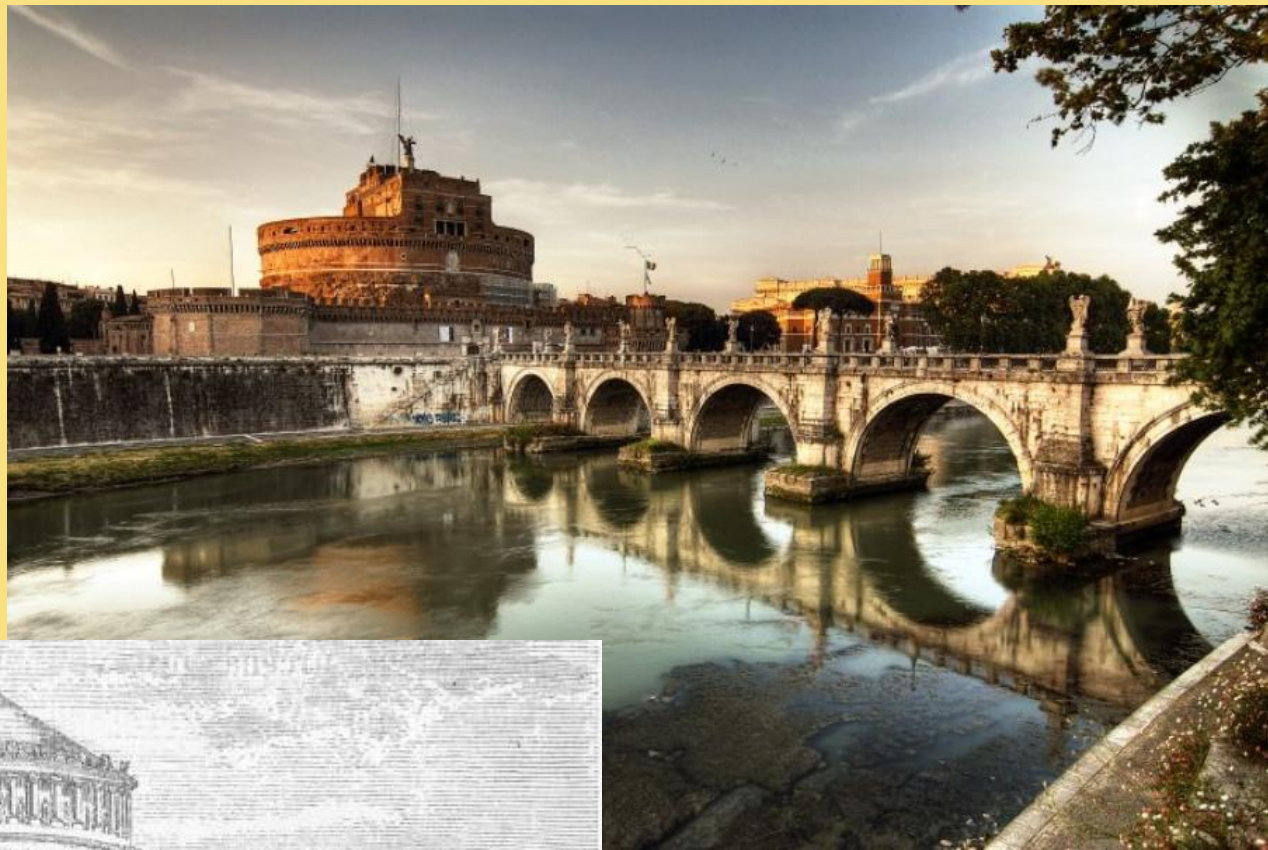

Latríny z Hadriánova valu

Římský **Pantheon** – vznikl již za Augusta – vystavěn jeho zetěm M. Vispaniem Agrippou, obnoven Hadrianem

*Hadriánovo mausoleum,
dnes Andělský hrad*

→ **Antonius Pius** (138-161)

→ **Marcus Aurelius**

- musel čelit vážnému vojenskému ohrožení na severní hranici

KRIZE ŘÍŠE ZA PRINCIPÁTU

(3. století)

▪ **Marcus Aurelius** – 60. léta 2. století

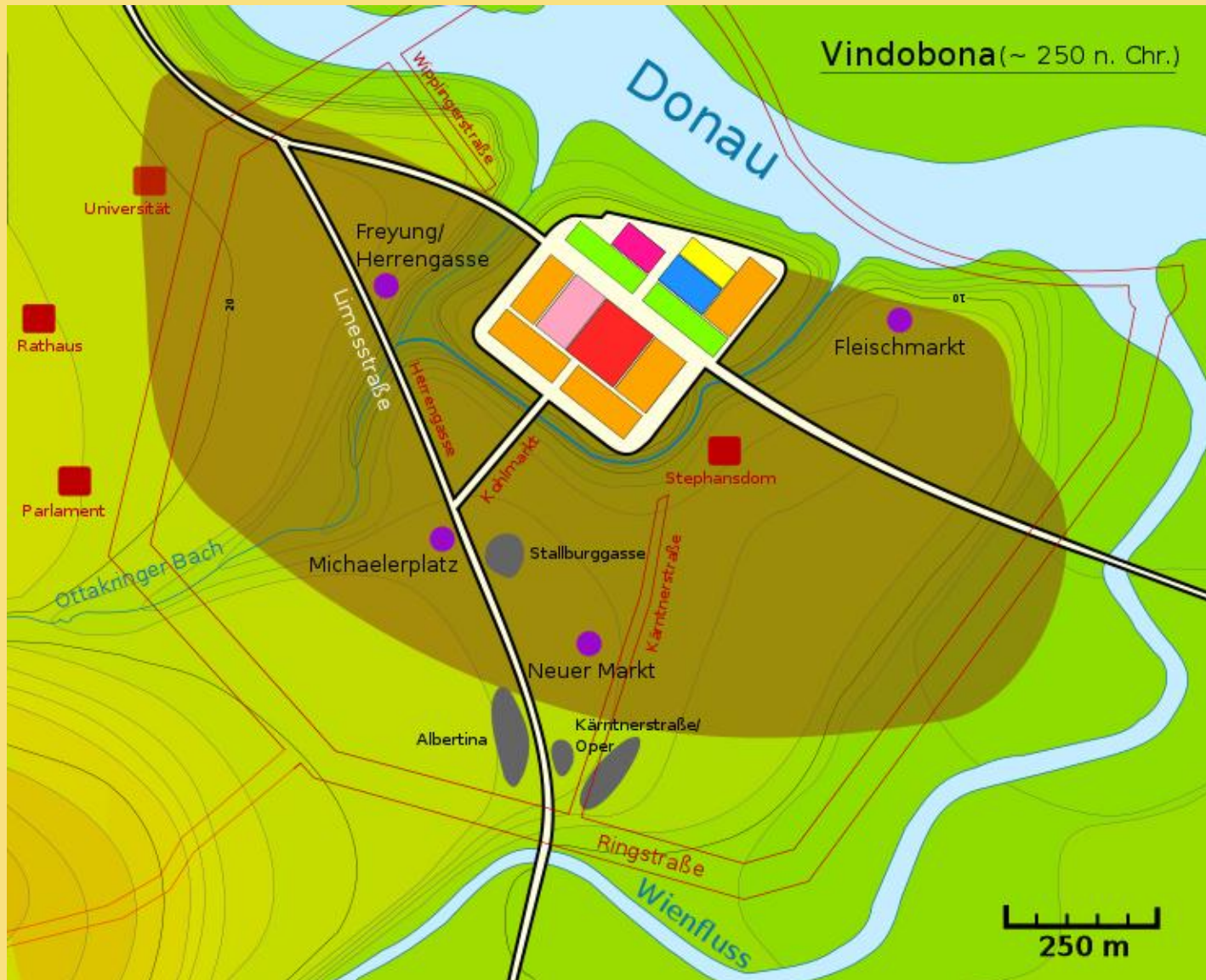
→ přes Dunaj začaly pronikat germánské kmeny – **Markomani, Kvádové** (sídlili na našem území) X
markomanské války

→ Trenčín

Jezdecká socha Marca Aurelia před Kapitolskými muzei

- mor v armádě i mezi civilním obyvatelstvem → Marcus Aurelius na něj umírá r. 180 ve **Vindoboně**

praetorium =
sídlo velitele legie (1)

valetudinarium
= lazaret

*scamnum
tribunorum*
= domy tribunů
(3)

castra
= kasárna

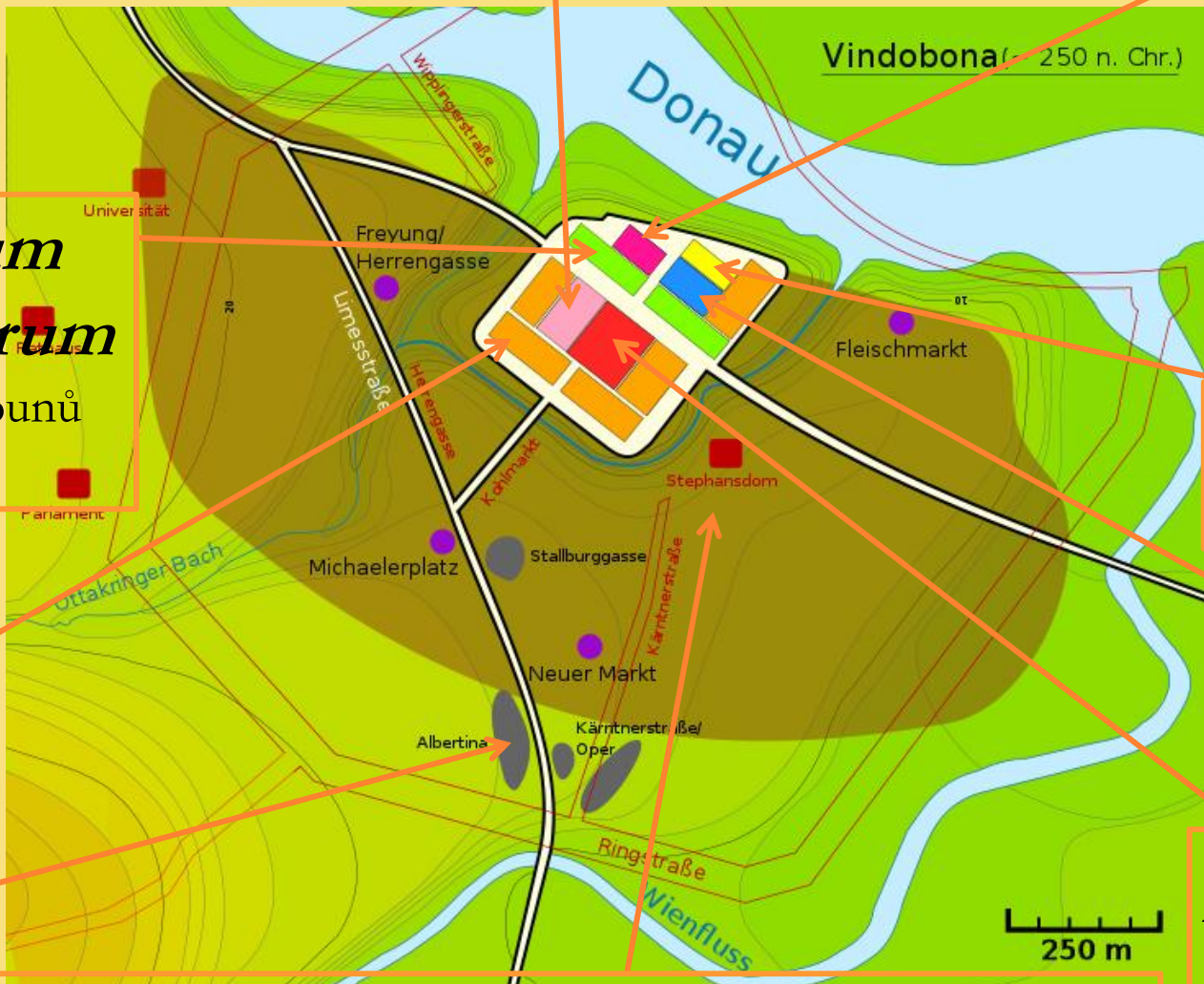
pohřebiště

canabae legionis – kolem tábora legií žily rodiny legionářů,
obchodníci, řemeslníci

horreum
= sýpka

thermae
= lázně

principia
= štábní
budova (2)

- syn Marca Aurelia **Commodus** – pokládán za jednoho z nejhorších císařů → násilně odstraněn

SEVEROVCI

- poslední dynastie období principátu
- **Septimius Severus** – pocházel ze severní Afriky – **Leptis Magna** v Libyi

Římský amfiteátr

Vítězný oblouk Septimia Severa na Foru

*Septimius Severus
s manželkou a
synem
Caracallou*

Caracallové lázně

- **krize** kolonátu → pokles zemědělské výroby
→ rolníci opouštěli svá pole → lupiči na římských silnicích
- znehodnocování měny
- úpadek obchodu mezi provinciemi
- chudnutí měst → prohlubovaly se rozdíly mezi východními provinciemi (nebyly krizí tak hluboce postiženy) a západem, kde městská civilizace ještě nestačila zapustit tak hluboké kořeny jako na východě

na venkově začala převládat naturální směna

▪ velkým problémem udržování obrovského a nákladného úřednického aparátu a vojska

→ státní příjmy nedokázaly pokrýt výdaje na jeho fungování
X byrokracie ani armády se nebylo možné zřít

VOJENŠTÍ CÍSAŘI / VOJENSKÁ ANARCHIE

(235-284)